

У уводном делу текста се сасвим кратко назначава историја настанка и развоја Клуба,³⁵² а потом се указује на учешће на књижевним и музичко-поетским вечерама, као и на суделовање у раду неколико симпозијума и конференција.³⁵³ У наставку се скреће пажња на сарадњу са поменутим Астрономским друштвом, на афирмацији Димитријевићеве антологије песама о космосу и публикавању текстова у Зборницима са Конференција III - V.

Већи део овог осврта посвећен је VI Конференцији, све бројнијем учешћу професора са Мегатренд универзитета, студената са мастер студија, као и веома активном суделовању Књижевног клуба, са песничким и аутопоетичким прилозима, и одговарајућим студијама (Борис Косовић, Јован Пераћ и др.). Уз то, поменути су и најмлађи чланови Клуба и учесници Конференције (Милица Перовић, Лидија Рађеновић, Марија Јелић и др.).

Видно место у осврту добио је завршни део Конференције и маркантно учешће Књижевног клуба под симболичним насловом „*Космички цвет*“ младости. А помињу се и постери појединих професора са Факултета.

На самом крају регистровано је гостовање мр Наташе Станић и Марије Миловановић Максимовић на ФКМ. Осврт се завршава истицањем плодотворне стваралачке сарадње чланова Књижевног клуба и Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, уз суделовање Народне опсерваторије на Калемегдану и Планетаријума у Београду.³⁵⁴

Интересовање професора, асистената, сарадника и студената као и медија за VI конференцију

Импозантан Зборник радова са претходног научног скупа стигао је на Мегатренд универзитет у већем броју примерака, у првом реду због многобројних учесника, заинтересованих професора, асистената, сарадника и студената, од којих су неки суделовали и на ранијим научним конференцијама *Развој астрономије код Срба* (III-IV). Масовност учесника

³⁵² Књижевни клуб Факултета за културу и медије постоји такође од времена формирања ове високошколске научне установе на Мегатренд универзитету. После те почетне етапе, уз подршку руководећих људи факултета, Клуб се све више развијао, бројчано увећавао и садржински и делатно разрастао... У активностима Клуба непосредно су суделовали и помагали његов рад: проф. др Слободан Бранковић, др Будимир Поточан, Нада Торлак, Сандра Соколовић, Гордана Гаврић и други.

³⁵³ Научно-стручни скуп *Стваралаштво Николе Цветковића*, Јагодина, 1. јун 2007. године.

А затим и на научним конференцијама у оквиру Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, те на јавним културним манифестацијама (Културно просветна заједница Србије); у размени гостовања са сличним клубовима (Учитељски факултет у Јагодини, Студентско-дечје позориште „Станиславски“) и др.

³⁵⁴ За ову креативну сарадњу са астрофизичарима посебне заслуге има др Милан С. Димитријевић, песник, антологичар космичке лирике, знаменити научни посленик и велесветски путник, ранији дугогодишњи председник поменутог Друштва и директор Астрономске опсерваторије у Београду, и његов сарадник, аутор ове књиге, који је анимирао један број песника, књижевника и уметника.

са овог Универзитета на V Конференцији још је више увећала тај број, укључујући и руководеће људе, библиотеку и поједине катедре. Публикација од 940 страница, сама по себи, уливала је поштовање и остављала снажан утисак, посебно разноврсним садржајем, усмереним на образовање, популаризацију, на научнике педагоге и њихово дело, као и на културу, друштвене науке, уметност, књижевност и астрономију. Поред импозантног обима, уметничко-естетске опреме, ту су и бројне скоро уметничке фотографије учесника, које дочаравају дух и атмосферу на Конференцији,³⁵⁵ што је све изазовно и привлачно.

Сведочанство о томе, да је поменути *Зборник радова* веома добро примљен, су и прибележени подаци о *интересовању за теме минулих научних скупова*, од стране веома предузимљивог проф. др Слободана Бранковића. Он истиче да је овај Зборник побудио пажњу код бројних колега, па прецизира: „Хваљен је, не само опсег, него и садржај, теме и наслови радова, пошто је мој примерак ишао из руке у руку...“³⁵⁶ Нарочито су запажени и истицани студијски радови који се односе на историју културе и астрономије древних цивилизација. Поменимо само неке од њих: Сретен М. Аџић је једна од најистакнутијих личности у историји наше културе и просвете. Након студија педагогије у иностранству (Беч, Лајпциг), био је професор, управитељ и оснивач учитељских школа у Србији (Јагодина), професор Више педагошке школе у Београду и аутор бројних монографских публикација, уџбеника, научних и белетристичких дела. Написао је научно-популарну књигу из области астрономије *Кроз васиону*, па му се зато с разлогом посвећује знатна пажња.³⁵⁷

Пошто је нешто раније обележен јубилеј Риге од Фере, студенте је занимао драматичан животни пут овог слободара и претече просветитељског покрета у Грчкој.³⁵⁸ Поред бројних дела значајна је његова књига *Антологија*

³⁵⁵ Фотографије је начинио др Миодраг Дачић, који је и коаутор занимљивог прилога о комплекту фотографија запослених на Астрономској опсерваторији половином прошлог века. – Зборник радова Конференције *Развој астрономије код Срба V*, стр. 59-68.

Дачић је и аутор једне хуморно-сатиричне књижице *Испод писте глисте*, за коју је М. С. Димитријевић написао поговор. Тим поговором се бавимо у контексту ове књиге о Милану.

³⁵⁶ Електронско писмо проф. др Слободана Бранковића (slbrankovic@yahoo.com) аутору овог текста, од петка, 27. августа 2010.

³⁵⁷ Аџић је активно „сарађивао у многобројним листовима и часописима и у њима публиковао преко стотину прилога из области педагогије и методике, као и оне научне и литерарне садржине. Преводио је уџбенике и научна дела са немачког и есперанта“. – Зборник радова Конференције *Развој астрономије код Срба V*, стр. 403.

³⁵⁸ Неуморним интелектуалним прегнућима и „истраживањима, књигама, публикацијама и револуционарним идејама, успео је да допринесе интелектуалном буђењу своје поробљене нације, уведећи идеје европског просветитељства, заједно са порукама Француске револуције“. – Ефстратије Теодосију, Василије Н. Маниманис, Милан С. Димитријевић и Емануел Данезис, *Рига од Фере и астрономија у његовој „Антологији физике“*. – Исто, стр. 339.

физике, богата астрономским садржајима, који су предмет анализе групе еминентних домаћих и страних аутора.

Пажњу професора, асистената и студената привукло је и неколико радова који захватају питања древне културе Лепенског Вира, као и аспекте митологије и уметности, те идеје и представе о мноштву светова од античког времена до модерних космологија: керамички фрагменти, скулптура из Лепенског Вира, од око 6000 година пре н. е., као и миграциона кретања риба, дају основу за назнаке календарских елемената и за могућу реконструкцију *хлебне* калотне пећи.³⁵⁹ Поменимо овде и рад др Владе Милићевића *Миланковићева крива осунчања од максимума последње глацијације до почетка културе Лепенског Вира*.³⁶⁰

На консултацијама из предмета *Историја културе и цивилизације, Мменаџмент у медијима, Менаџмент у издаваштву и штампи*, студенти су, према речима проф. др Слободана Бранковића, испољили знатну радозналост како за напред поменуте радове што се односе на древну културу Лепенског Вира, тако и за апејронистичко бесконачје од пресократовске до модерних космологија. У том смислу пажњу им је привукла студија групе аутора: Ефстратије Теодосију, Петрос Мантаракис, Милан С. Димитријевић, Василије Н. Маниманис и Емауел Данезис, под насловом *Појам бесконачности и идеја о мноштву светова од античких грчких до модерних космологија*. Поменути аутори су анализирали античке текстове да би размотрили увођење појма бесконачности.³⁶¹ По оцени ове групе аутора, космолошки аспект Анаксимандрове теорије *има необичну лепоту*; „небројени светови се рађају из **апеирона** и нестају у њему. Дакле **апеирон** је повезан са вечним космолошким процесом – током времена“.

Студенте је заинтересовала еволуција хелиоцентричке теорије у античком свету, од њених почетака у Орфичким химнама, па све до цара Јулијана Апостате у IV веку. Млади студијски посленици су при том имали у виду *Орфичко завештање* Бранка Миљковића, које су, на свој начин, доводили у непосреднију везу са Орфичким химнама, погледима Питагорејаца, Хераклида Понтијског и поменутог Анаксимандра.³⁶²

³⁵⁹ Борислав Јовановић из *Археолошког института САНУ* пише: „Култура Лепенског Вира је као елеменат за директно мерење времена користила периодичну миграцију дуж Ђердапа риба врсте аципенсерида, моруна и јесетри, два пута годишње (пролеће и јесен)“. - *Познавање календарских елемената за миграциона кретања риба фамилије Acipenseridae у култури Лепенског Вира*. - Исто, стр. 417.

³⁶⁰ Исто, стр. 355-376.

³⁶¹ Према њиховом указивању „Анаксимандар је увео **апеирон** (безгранично) као почетак свега (први принцип), према његовој теорији недефинисан и увек покретан. Он рађа супротности „топло“ и „хладно“, као и „влажно“ и „суво“ и њихову вечну борбу“. - Исто, стр. 423.

³⁶² Ефстратије Теодосију, Ари Даканалис, Милан С. Димитријевић, Петрос Мантаракис, *Хелиоцентрични систем од Орфичких химни и Питагорејаца до цара Јулијана Апостате*, Зборник радова Конференције *Развој астрономије код Срба V*, стр. 463-479.

У напред поменутој белешци проф. др Слободан Бранковић истиче интересовање за резултате научне Конференције *Развој астрономије код Срба VI*, и то нарочито за песничке и студијске прилоге његових сарадника (Татјане Мишић, Зорана Бранковића, Виолете Вучетић, Тамаре Јаковљевић, Марије Цекић и др.). На часовима *Историје културе и цивилизације*, као и *Менаџмент у издаваштву и штампи*, живо су дискутоване и разматране поједине теме и њихови наслови, нарочито оне које су се бавиле космосом у медијима, као и у вези са медиологијом и комуникологијом. Скренута је пажња да масмедији у савременом свету све више обликују вештачке хоризонте јавности, а киберпросторима царују мреже као носиоци информационог капитала. Истакнуто је да проф. др Зоран Јевтовић, као један од најпознатијих комуниколога и медиолога данас код нас, надахнуто пише о ентропији универзума, те о систему симбола, норми и вредности, уз онтолошке претпоставке о природи космоса. Изузетну пажњу је побудио сам наслов његовог реферата: *Видљиво и невидљиво у сајберпростору*, где он указује да су се у протеклих пола века у свету догодиле огромне и скоро несамерљиве промене. Јевтовић наглашава да су се под налетима „конвергенције мета медија“ у знатној мери повукли постојећи облици комуницирања, „редизајнирали конвенционални појмови простора и времена, док је интегрисање Интернета, чипова, телевизије, сателитских програма, мобилне телефоније, мултимедија и рачунарских мрежа, произвело медијско обједињавање“.³⁶³

Импозантни скуп *Дијалози о медијима*, први овакве врсте у Србији, како је то већ означено у штампи, анализирао је и преиспитивао рубрике у којима се публикују подаци о космосу, астрономији, свемиру, галактичким догађањима и слично. У дискусији на поменутом скупу, као и у разговорима о тематским блоковима Конференције *Развој астрономије код Срба*, говорило се о могућностима обухватније сарадње с медијима стручним истраживачима и популаризаторима у овој области, као и о новим сазнањима човековог продора у васиону. У том смислу посебно су били заинтересовани новинари из *Новости*, *Трећег ока*, *Студента* и других штампаних медија.

Поред тога, било је речи о наступима на телевизији *Метрополис*, појединих научних радника, астрофизичара, популаризатора, али и песника и уметника са поменутих скупова (Борис Косовић, Бојана Кандић, Марија Цекић).

Помињу се и заинтересовани студенти са мастер студија, који су показали завидан ниво. Неки од њих оставили су снажан утисак, као што је то случај са Татјаном Мишић, Виолетом Вучетић и Зораном Бранковићем (сви они имају висок просек на студијама). Његово саопштење *Космичко и*

³⁶³ Проф. др Зоран Јевтовић, који је председавао једној сесији (Програм Конференције), умно и далековидо закључује: „Високо развијене земље, које примењују нове медијске и виртуелне технологије већ уживају значајну предност над осталим светом, јер обликујући будућност према својим потребама генеришу односе између реалности и апстракције. Стално активан систем информационе мобилности омогућава контакт свих са свима, било где на планети.“ Зборник радова Конференције *Развој астрономије код Срба VI*, стр. 771.

космополитско у медијском свету, било је понајвише коментарисано. То донекле важи и за изворна архивска истраживања Татјане Мишић о појединим документима из Историјског архива који имају космички предзнак (хороскоп кнеза Милоша). И овога пута се показало да полазници мастер студија имају одговарајуће научно-истраживачке потенцијале.

На крају се може констатовати да овај осврт даје информације о историјату раста и развоја Књижевног клуба Факултета за културу и медије Мегатренд универзитета, нарочито последњих година; уз разматрања лирско-космичких и аутопоетичких визија младих песника, са краћим приказом креативног суделовања професора овог Факултета на III и IV конференцији. Одговарајућа пажња посвећена је припремама и стваралачком присуству на V и VI конференцији. Средишње место дато је *Космичком цвету младости*; а у завршном делу захватили смо шире одјеке Конференције и нову поетско-ликовну визију мултиверзума, уз скретање пажње на информацију на сајту Универзитета, као и на писање часописа *Мегатрендер*, са назнакама о интересовању професора, асистената, сарадника и студената. Овом приликом шире смо осветлили рад неколико последњих скупова *Развој астрономије код Срба* с намером да скренемо пажњу на потребу да се у сличном духу можда евентуално обраде и прва два научна састанка ове врсте.

Заснивање серија билатералних и других конференција

Ако се имају у виду наше књижевно поетске преокупације и литерарно уметничка интересовања Милана С. Димитријевића, те антологија *Космички цвет* из које је проистекао скоро читав мали литерарни покрет, онда може бити разумљиво зашто смо знатно већу пажњу посветили напред поменути конференцијама *Развој астрономије код Срба*, које укључују и секције такве и сличне садржине. – А сада ћемо укратко скренути пажњу на драгоцен подухват заживљавања билатералних и других серија научних скупова.

Милан С. Димитријевић је „један од најплоднијих истраживача“ облика спектралних линија, како је добро оцењено.³⁶⁴ Објавио је неколико обухватних књига из ове области, са целовитим библиографијама и индексом цитата наших истраживача у раздобљу од 1962-2000. Ове библиографије су, поред осталог, послужиле и као подстицај за организовање више конференција о облицима спектралних линија почевши од 1995. У Криваји је 1995. одржана I југословенска конференција о облицима спектралних линија.

Полазећи од знатног броја истраживача у овој области, код нас, Милан је настојао да се створи могућност заједничког окупљања у годинама када нема Међународне конференције о облицима спектралних линија. На Конференцији је учествовало више од двадесет студијских посленика из Београда, Новог Сада, али и три страна госта из Енглеске и Белорусије и

³⁶⁴ Л. Ч. Поповић, *Милан С. Димитријевић: Истраживања облика спектралних линија у Југославији 1962-1985*, „Васиона“, бр. 4, 1990, стр. 83.